MĚŘENÍ PŘIDANÉ HODNOTY ŠKOL V ANGLII: PŘEHLED PŘÍSTUPŮ POUŽÍVANÝCH V LETECH 2002–2016

Eva Potužníková

Klíčová slova: přidaná hodnota ve vzdělávání, CVA, očekávaný pokrok, progress 8, žebříčky škol

Cílem příspěvku je představit koncept přidané hodnoty ve vzdělávání a podat přehled přístupů používaných k jejímu měření v Anglii od zavedení prvního indikátoru přidané hodnoty v roce 2002 až do současnosti. V příspěvku budou rovněž posouzeny silné a slabé stránky jednotlivých přístupů.

Od roku 1992 jsou v Anglii hodnoceny vzdělávací výsledky žáků prostřednictvím celoplošných standardizovaných testů. Průměrné výsledky škol jsou zveřejňovány formou tzv. „ligových tabulek“ (žebříčků škol). Předpokládá se, že školy budou skládat účty za své výstupy a v tržním prostředí budou usilovat o zlepšování výkonu, aby uspěly v konkurenci s ostatními školami (Ježková, Dvořák, & Chapman, 2010). Vzhledem k silné závislosti výsledků žáků na socioekonomickém zázemí však hrubé testové skóry vypovídají spíše o složení žáků ve škole než o její kvalitě (OECD, 2008). Od roku 2002 jsou v anglických žebříčcích škol uváděny rovněž údaje o průměrném pokroku žáků s cílem umožnit spravedlivější hodnocení škol. Po kritice jednoduché míry pokroku (Gorard, 2008; Ray et al., 2009) byl zaveden indikátor kontextově vázané přidané hodnoty (Kelly & Downey, 2010; Ryška, 2009; SVP, 2008), který byl následně nahrazen novými indikátory (Leckie & Goldstein, 2017).

Příspěvek je založen na analýze dokumentů. Hlavním zdrojem informací jsou oficiální dokumenty dostupné na webových stránkách britského

ministerstva školství. Dalším zdrojem jsou odborné články zabývající se měřením přidané hodnoty v Anglii.

Kontextově vázaná přidaná hodnota (CVA) představuje zřejmě nejspravedlivější přístup k hodnocení efektivity škol, protože se snaží lépe oddělit „skutečné“ působení školy od socioekonomických a demografických charakteristik, které mají rovněž souvislost s výsledky žáků, ale škola je nemůže ovlivnit. Ani tento indikátor přidané hodnoty však nelze přeceňovat. Testové skóry žáků a od nich odvozené míry by bylo vhodnější používat spíše k autoevaluaci a podpoře škol než k hodnocení jejich odpovědnosti za dosahované výsledky.

Bibliografie

Gorard, S. (2008). The value-added of primary schools: what is it really measuring? *Educational Review*, 60(2), 179–185.

Ježková, V., Dvořák, D., Chapman, Ch., et al. (2010). *Školní vzdělávání ve Velké Británii.* Praha: Karolinum.

Kelly, A., & Downey, C. (2010). Value-added measures for schools in England: looking inside the ‘black box’ of complex metrics*. Educational Assessment, Evaluation & Accountability*, 22(3), 181–198.

Leckie, G., & Goldstein, H. (2017). The evolution of school league tables in England 1992–2016: ‘contextual value-added’, ‘expected progress’ and ‘progress 8’. *British Educational Research Journal*. 43 (2), 193-212.

OECD (2008). *Measuring improvements in learning outcomes: Best practices to assess the value-added of schools.* Paris: OECD Publishing.

Ryška, R. (2009). *Evaluace a přidaná hodnota ve vzdělávání.* Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

SVP (2008). *Zjišťování přidané hodnoty. Celková zpráva projektu LS0602.* Praha: Univerzita Karlova.